

ПАУЛИНА СТАНЧЕВА
ДИВИТЕ БОЖУРИ

chitanka.info

Там, където свършват новите комплекси на Бургас, по пътя за минералните бани — между някогашните лозя, Атанасовското езеро, точно на това място някога цъфтяха в края на май дивите божури.

Една огромна площ в червен цвят! На фона на синьото море на изток — едно вишневочервено! До едно развълнувано море — едно кротко, леко погалвано от меките пориви на морския вятър. Не зная другите с какви цветя кичеха своите училища за празника на светите двама братя просветители Кирил и Методий. Но ние, класа на Възвъзова, не признавахме други, освен картопа и божура — дивия! Това бяха цветята на нашите венци и гирлянди. С тях украсявахме фасадата на Славейковото училище, което тогава беше само на един етаж, и с една обикновена стълба момчетата стигаха чак до корниза на покрива! С тях кичехме вратите на двора и класната стая.

На 23 май не учехме. Това беше деня на украсата. Обявявахме си нещо като днешните бригади. И тръгнахме за цветя. Едни от класа пешком, а какво са 2–6 километра път, но аз тръгнах с колелото и още неколцина, които имаха или се снабдяваха за случая с колелета, поемаха заедно с мен. Бях, разбира се, единственото момиче между тях. И поемахме от училищния двор. Весели, въодушевени, патриотично и лирично настроени. Та нали тръгнахме за божури! Още предния ден бяхме проверили — божурите бяха нацъфтели. Дано не ни изпреварят други класове. Ние трябваше да бъдем първите.

Беше необикновено! Чудесно, неизразимо беше това полазване в червеното море на божурите! И хем ти се свиди да ги късаш от стеблата и ти е мъчно за цвета, че след няколко дни ще повехне. И същевременно всички сме така щастливи! Та нали всичко правехме за празника, за най-големия празник на училището и на учениците.

Ясно беше, че никой нямаше да набере такива и толкова много цветя! Това цяло безкрайно море беше наше. С позволение или без позволение ние късахме, късахме, товарехме се с цели снопове, които едва се побираха в прегръдките ни, посипани целите в тичинков пращец и ухаещи на горчивата дива миризма на божура.

После внимателно навързвахме на багажници и по рамките на момчешките велосипеди божура.

— Достатъчно, много са! — викаше Гого.

— Още, още — крещеше Ненчо.

— Да има повече, от имане не боли — крещяха най-лакомите и ненаситните, като Йорго.

— Нека почервенеет цялото ни училище — радваха се всички.

Някои класове ще носят днес букети розички, карамфилчета, теменужки и иглика.

Но и целите бабини, майчини и комшийски градини да оберат — пак няма да се мерят с нашия лов, пък и градинските цветя ще повехнат, преди още да оплетат венците, а до утре — мортус съвсем ще свършат. Само нашият божур ще аленее свеж, жив, бодър, като че току-що е набран от полето — и сред него белите топки на картопа като малки весели луни, заплетени в червеното сияние на божура.

Ако в онова далечно, предалечно време съществуваше понятието „съревнование“ в днешния му смисъл и значение, класът на госпожа Възвъзова щеше да бъде на първо място по украсата. И навярно моменталните ни снимки — окачени на някой стенен вестник или плакат в двора на училището.

А ние просто се трудихме и плетяхме венци и пеехме, плетяхме и се смеехме, цели позеленели от стръковете на божура и с ухаещи ръце, пеехме, тоест репетирахме любимата ни песен „Върви, народе, възродени“, закачахме се, подхвърляхме си божури и картопи и се заливахме от безгрижен смях и самодоволство, което всъщност никой не разбираше и не оценяваше.

Да, ние бяхме доволни от себе си и своето старание. Празникът за нас започваше оттук.

Струва ми се, че вече е позабравен този прекрасен обичай за празника на Кирил и Методий да се плетат венци и да се украсява богато цялата фасада на училището. От много години не помня да съм виждала такава украса. Или така ми се струва: Флагчета, знамена, лозунги и плакати, купени от цветарниците, цветя и разноцветни балончета — празнична тържественост и радост има, аз не отричам, но това, което помня от своето детство липсва. Може би най-сериозната причина е, че вече училищата не са като някогашните в нашия някогашен Бургас — едноетажни! Пък и божури няма в столицата, дори вече и в Бургас — върху техните местонахождения се издигнаха жилищни комплекси и паркове. И жалко, и хубаво, нали? Жалко, че ги няма дивите божури, хубаво, че има нови жилища за хората, вместо

старите съборетини на бедняшките предградия, и нови училища дворци.

А иначе самият 24 май си остава най-тържественният, най-вълнуващият ден и празник.

След мен венци плетяха за този ден моите деца и маршируваха и пееха същата позната, незабравима и незабравена песен „Върви, народе, възродени“. И аз стоях на тротоара някъде и гледах редиците и търсех сред тях сияещите лица на дъщерята и сина. И се тресях от спомени и плач. Може би за детството, което си е отишло, може би за живота, който носи изненади, може би за бъдещето на тия деца, които маршируват пред мене.

Още по-късно, вече преселени в София, аз наблюдавах дефилиращите многохилядни, празнични редици, подпряна на някой цъфнал кестен на булеварда, и търсих сред пеещите „Върви, народе, възродени“ да зърна порозовелите щастливи лица на своите внуци. Разбира се, аз се вълнувах и бършех с кърпичка очите си. Вече има и за какво да плача — старея.

Боже мой, питала съм се, има ли друг народ на земята такъв неотразимо красив празник, с такава своя неостаряваща вечна песен, тачена и обичана от детство до старини. С божури или без божури — най-красивия празник!

Ето, приближава времето, когато на този празник, облегната на нечие рамо, стена или дърво, аз ще търся в редиците на най-малките манифестанти своите правнучки! Едната от тях носи името на прапрабаба си Катерина, напомняйки ми времето на божурите.

И ако плача този път, то ще бъде само от радост, че доживях до това време.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.